

Nota van uitgangspunten

Circulair en verantwoord gebruik van materiaal- en grondstoffen

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Nieuw economisch systeem.....	3
2.	Doel	3
2.1	Leidende principes	4
2.2	Ladder van Lansink als kader	4
2.3	Materiaalstroomanalyse als basis voor circulaire strategieën	5
3.	Vier hoofdthema's.....	5
3.1	Thema 1: Inwoners	6
3.2	Thema 2: Circulair ondernemen	7
3.3	Thema 3: Circulaire bouw	7
3.4	Thema 4: Circulaire gemeentelijke organisatie	8
4.	Integraliteit programmaplan Klimaat & Energie	9
5.	Rollen en invloed	9
6.	Vervolg op deze nota	10

1. Inleiding

Voor u ligt de nota van uitgangspunten voor het ambitedocument Circulair en verantwoord van materiaal- en grondstoffengebruik welke eind 2025 aan u gepresenteerd wordt. Deze nota beschrijft de uitgangspunten voor de gemeente Noordoostpolder en vormt de basis voor het Ambitedocument waarin de uitgangspunten en gekozen thema's verder worden uitgewerkt.

1.1 Aanleiding

De circulaire economie is een belangrijk instrument om klimaatproblemen aan te pakken. In een circulaire economie verbruiken we niet meer grondstoffen dan de planeet beschikbaar heeft en aankan. Een circulaire economie draagt bij aan een schoner milieu en gezonde leefomgeving. Nederland streeft ernaar om in 2050 volledig circulair te zijn en tegen 2030 het gebruik van primaire grondstoffen met 50% te verminderen.

We omarmen deze ambitie en sluiten aan bij de ambities en doelen uit de omgevingsvisie 2024 en het coalitieakkoord 2022-2026. We stimuleren duurzaam ondernemerschap en bieden ruimte voor circulaire bedrijven. We streven naar toekomstbestendige woningen en stimuleren biobased bouwen. Samen met het bedrijfsleven werken we aan de ontwikkeling van een circulaire economie en versterken we innovatief ondernemerschap door kennis te ontwikkelen en toe te passen.

1.2 Nieuw economisch systeem

De circulaire economie is hét economische systeem van de toekomst. In tegenstelling tot de lineaire economie wordt er in de circulaire economie optimaal gebruik van grondstoffen en materialen. Door grondstoffen en materialen te hergebruiken, zetten we afval om in waarde en verminderen we onze afhankelijkheid van schaarse grondstoffen. Daardoor zijn we minder kwetsbaar voor geopolitieke ontwikkelingen. De gemeente Noordoostpolder speelt een actieve rol in het realiseren van deze ambities. Het ontwikkelen van beleid voor een circulair en verantwoord gebruik van materiaal- en grondstoffen is daarom noodzakelijk om actief bij te dragen aan deze transitie in de regio om te komen tot een circulaire economie.

Er ligt nog geen basis voor de circulaire economie binnen de gemeente, en er moeten keuzes worden gemaakt over de koers die we willen varen. Dit voorstel is bedoeld om richting te geven aan de aanpak van circulaire economie, en een solide basis te leggen voor het verder ontwikkelen van beleid en maatregelen op dit gebied.

2. Doel

Het doel van deze nota van uitgangspunten is om het college op hoofdlijnen mee te nemen in de gekozen richting voor de transitie naar een circulaire economie in de gemeente

Noordoostpolder. Deze nota biedt een overzicht van de belangrijkste thema's die als basis dienen voor het verder ontwikkelen van het Ambitiedocument 2026-2030 en het vaststellen van prioriteiten. Het dient als leidraad voor de verdere uitwerking van concrete beleidsmaatregelen, waarbij we zowel de rol van de gemeente als de samenwerking met andere partijen benadrukken.

2.1 Leidende principes

In gezamenlijkheid met de ambtelijke organisatie zijn binnen de werkgroepen de leidende principes opgesteld. Deze vormen de basis voor onze besluitvorming en weerspiegelen de ambities van de gemeente Noordoostpolder in de transitie naar de circulaire economie.

- We onderkennen het belang van de circulaire economie als het onvermijdelijke economische systeem van de toekomst.
- We hanteren de ladder van Lansink als uitgangspunt bij het maken van keuzes
- We werken zoveel mogelijk samen met het bedrijfsleven om de circulaire economie te ontwikkelen
- We streven naar zoveel mogelijk circulaire en biobased bouw in de Noordoostpolder

Uitgangspunt 1

We baseren ons beleid en keuzes op de leidende principes die onze visie en doelen richting geven

2.2 Ladder van Lansink als kader

De Ladder van Lansink, ook wel de R-ladder genoemd, biedt een gestructureerde aanpak voor circulaire keuzes. Hoe hoger een keuze op de ladder, hoe meer deze bijdraagt aan een duurzame circulaire economie. Door deze benadering toe te passen, kunnen we impact-gestuurd bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie en tegelijkertijd milieu-, economische en maatschappelijke voordelen behalen.

Figuur 1 De Ladder van Lansink – rangorde voor afvalbeheer van meest naar minst duurzaam.

2.3 Materiaalstroomanalyse als basis voor circulaire strategieën

Voordat we de transitie naar een circulaire economie kunnen realiseren, is het belangrijk om de huidige situatie in onze gemeente goed in kaart te brengen. Dit doen we door middel van een materiaalstroomanalyse, die inzicht biedt in het gebruik en de verwerking van grondstoffen en materialen. De analyse helpt ons knelpunten en circulaire kansen te identificeren en de milieu-impact hiervan te beoordelen. Het vormt de basis om aan de slag te gaan met de hoofdthema's binnen de transitie naar een circulaire economie. We onderzoeken per thema welke gerichte beleidsmaatregelen we kunnen nemen om de grootste impact te maken en bij te dragen aan een circulaire economie.

Uitgangspunt 2

Op basis van de uitkomsten van de materiaalstroomanalyse prioriteren we belangrijke sectoren en materiaalstromen, zodat we met een gerichte aanpak toewerken aan de transitie naar een circulaire economie

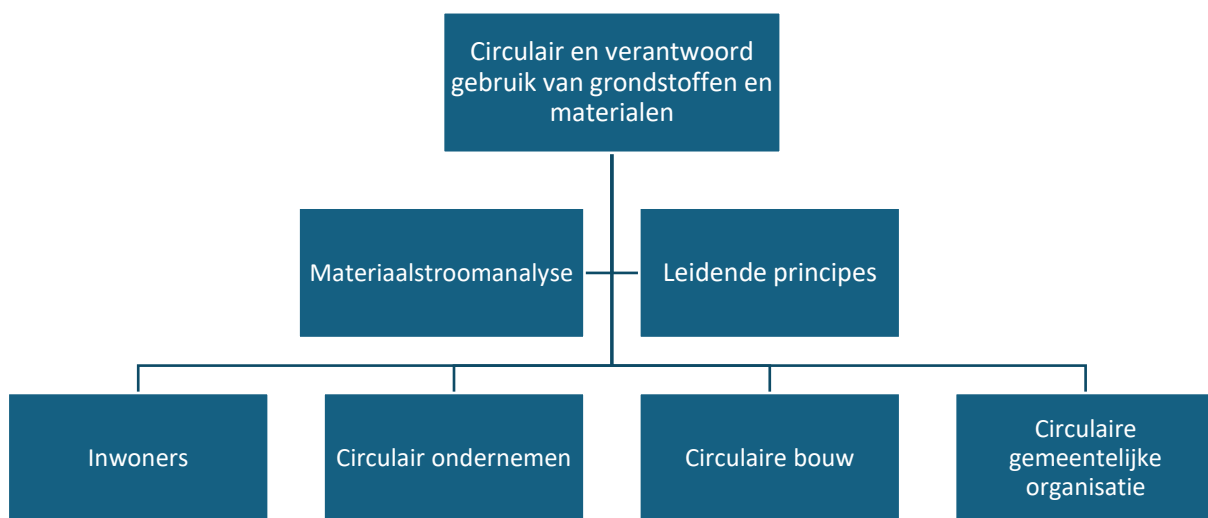
3. Vier hoofdthema's

Om de transitie naar een circulaire economie te realiseren, richten we ons op vier thema's:

- Inwoners
- Circulair ondernemen
- Circulaire bouw
- Circulaire gemeentelijke organisatie.

Deze thema's zijn gekozen op basis van hun relevantie voor circulaire oplossingen en sluiten aan bij de focusgebieden van het Rijk, de provincie en de regio, die gezamenlijk streven naar een 100% circulaire economie in 2050 en 50% in 2030.

Bij het bepalen van de thema's is de mate van invloed die wij als gemeente hebben en de positieve impact die we kunnen realiseren, een belangrijke overweging. Inwoners, de gemeentelijke organisatie, ondernemers en de bouwsector bieden ons de grootste mogelijkheden om daadwerkelijk veranderingen door te voeren en duurzame impact te maken. Door deze thema's integraal aan te pakken, leggen we de basis voor een circulaire toekomst in de Noordoostpolder. Verdere uitwerking van de strategieën per thema volgt in dit document.

Figuur 2 Opbouw thematiek ambitedocument circulaire en verantwoord gebruik van grondstoffen en materialen

3.1 Thema 1: Inwoners

De wettelijke taak en ambitie met betrekking tot afval en grondstoffen zijn uitgewerkt in het Afval- en Grondstoffenplan, dat gericht is op afvalreductie en het bevorderen van hergebruik. Parallel aan deze taken willen we onze focus leggen op het vergroten van het bewustzijn en het stimuleren van gedragsverandering bij inwoners. Hierbij richten we ons met name op het verduurzamen van koopgedrag en het stimuleren voor het maken van duurzame keuzes.

Daarnaast onderzoeken we de mogelijke stimuleringsmaatregelen die de toepassing van circulariteit bevorderen en bijdragen aan het behalen van onze circulaire doelstellingen. Op deze manier willen we onze inwoners de kans geven om actief bij te dragen aan een circulaire en duurzame toekomst voor onze gemeente.

Uitgangspunt 3

Binnen de transitie richten we ons vooral op het verhogen van bewustwording en het stimuleren van duurzaam koopgedrag bij de inwoners

3.2 Thema 2: Circulair ondernemen

Ondernemers spelen een cruciale rol in de transitie naar een circulaire economie. Wij ondersteunen hen bij het integreren van circulaire strategieën, uitgangspunt hierbij is de focus op de vijf sectoren uit het Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030: maakindustrie, kunststoffen, consumptiegoederen, bouw en biomassa & voedsel. In deze sectoren liggen de grootste kansen om grondstoffengebruik te verminderen en circulaire ketens te versterken.

De materiaalstroomanalyse geeft inzicht in circulaire kansen en knelpunten per sector. Ondernemers uit diverse branches in de gemeente Noordoostpolder worden hierbij betrokken om hun kennis en ervaringen mee te nemen. De uitkomsten hiervan zullen we verder uitwerken in het ambitiedocument 'Circulair en verantwoord gebruik van materialen- en grondstoffen'. Op basis hiervan bepalen we welke rol de gemeente kan en moet innemen: faciliterend, richtinggevend, stimulerend of regulerend. Dit stelt ons in staat om ondernemers doelgericht te ondersteunen en samen te werken aan een circulaire economie. Daarnaast onderzoeken we de mogelijke stimuleringsmaatregelen die de toepassing van circulair ondernemerschap bevorderen en bijdragen aan het behalen van onze circulaire doelstellingen.

Uitgangspunt 4

We richten ons op de vijf sectoren uit het Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030: maakindustrie, kunststoffen, consumptiegoederen, bouw en biomassa & voedsel. Per sector beoordelen we welke specifieke rol we gaan vervullen om de transitie naar een circulaire economie te versnellen en de impact te maximaliseren

3.3 Thema 3: Circulaire bouw

Circulaire bouw is een speerpunt in onze circulaire strategie. Uitgangspunt hierbij is de landelijke ambitie uit Nationale Aanpak Biobased Bouwen die zich richt op het stimuleren van het gebruik van biobased materialen in de bouwsector. Wij onderschrijven de ambitie uit de Nationale Aanpak Biobased Bouwen. We onderzoeken wat dit voor onze gemeente betekent ten aanzien van haalbaarheid en betaalbaarheid. We stimuleren de samenwerking met regionale en lokale partners. De uitkomsten hiervan worden verder uitgewerkt in het

ambitiedocument 'Circulair en verantwoord gebruik van materialen- en grondstoffen' dat in het vierde kwartaal van 2025 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Wij kiezen voor een proactieve rol in het stimuleren, aanjagen en faciliteren van initiatieven die bijdragen aan de productie van biobased materialen. Dit omvat samenwerking met partners in de regio, het ondersteunen van het netwerk van lokale en regionale ondernemers bij de overgang naar circulair ondernemerschap en het onderzoeken van implementeren van circulair ontwerp als denkwijze bij gebiedsontwikkeling.

Daarnaast onderzoeken we de mogelijke stimuleringsmaatregelen die de toepassing van circulaire bouw bevorderen en bijdragen aan het behalen van onze circulaire doelstellingen.

Uitgangspunt 5

Wij onderschrijven de ambitie uit de Nationale Aanpak Biobased Bouwen en zullen verkennen wat dit voor onze gemeente betekent ten aanzien van haalbaarheid en betaalbaarheid. Daarnaast stimuleren we de samenwerking met regionale en lokale partners.

3.4 Thema 4: Circulaire gemeentelijke organisatie

De transitie naar een circulaire economie vereist een circulaire mindset, zowel binnen onze organisatie als in samenwerking met externe partners. Als gemeente nemen wij het voortouw door het goede voorbeeld te geven, zodat we anderen kunnen inspireren om hetzelfde te doen. Dit doen we door circulaire principes te integreren in onze bedrijfsvoering, zoals in ons inkoopbeleid, vastgoedbeheer, wagenparkbeleid, mobiliteit, GWW en gebiedsontwikkeling. De transitie begint bij het nemen van een eerste stap op alle niveaus, zodat mensen vanuit hun eigen expertise innovatieve oplossingen gaan bedenken en delen. Samenwerking is hierbij de basis van succes. We werken samen en delen kennis met de andere gemeentes in Flevoland en Regio Zwolle zodat we optimaal gebruik maken van de kansen die de circulaire economie in onze regio zich voordoet.

Uitgangspunt 6

Door circulaire principes te integreren in ons beleid en handelen, geven we het goede voorbeeld en inspireren we daarmee anderen

4. Integraliteit programmaplan Klimaat & Energie

De transitie naar een circulaire economie is onderdeel van het programma Klimaat & Energie. Vanuit dit programma wordt gewerkt aan het integreren van duurzame principes in de werkprocessen van de gemeente. Circulair en verantwoord gebruik van materiaal- en grondstoffen is daarin één van de 6 programmalijnen. Iedere programmalijn heeft een eigen ambitie en bijbehorende strategische doelen.

De circulaire economie heeft raakvlakken met andere programmalijnen binnen het programma Klimaat & Energie. Door slimmer en efficiënter om te gaan met grondstoffen, verminderen we de energiebehoefte en versnellen we de energietransitie. Het verminderen van afval en vervuiling draagt bij aan een gezondere en veerkrachtigere stad en helpt de biodiversiteit te beschermen. In het landelijk gebied kan circulair gebruik van biomassa en reststromen bijdragen aan een duurzamer voedselsysteem. Ook duurzame mobiliteit profiteert van circulaire principes, bijvoorbeeld door het hergebruik van materialen in infrastructuur en vervoersmiddelen. Werken aan circulaire economie is dus daarbij een middel om onze impact op de aarde te verlagen.

Door circulaire economie integraal te benaderen, versterken we niet alleen onze ambities naar een circulaire economie, maar versnellen we ook de transitie naar een duurzame en toekomstbestendige stad.

Uitgangspunt 7

Circulariteit als integraal onderdeel van beleid en uitvoering, niet als project

5. Rollen en invloed

De verschillende rollen met bijbehorende mate van beïnvloeding blijven identiek aan hoe dit in het programmaplan Klimaat en Energie is weergegeven. Per thema zullen wij bepalen welke rol wij aannemen op basis van ambitie, tijd, capaciteit en beschikbare middelen. Hieronder beschrijven wij de verschillende rollen die de gemeente kan hebben, gerangschikt van veel invloed naar minder invloed:

- **Eigenaar en beheerder.** Binnen onze eigen gemeentelijke organisatie hebben wij de regie in handen. We hebben zelf een directe invloed op wat er afspeelt in de interne gemeentelijke organisatie en de manier waarop deze ingericht is, evenals het beeld dat wij uitdragen naar medewerkers en onze omgeving toe.
- **Reguleren (regels stellen en handhaven).** We hebben invloed op ontwikkelingen in de gemeente door het opstellen van de beleidskaders. De gemeente kan regels

stellen via bijvoorbeeld Omgevingsplan, vergunningen en verordeningen en daarop handhaven.

- **Faciliteren.** De gemeente kan initiatieven uit de samenleving ondersteunen om beweging op gang te krijgen. We kunnen initiatieven die bijdragen aan circulaire doelen faciliteren, door deze bijvoorbeeld financieel te ondersteunen of door deze initiatieven te begeleiden.
- **Stimuleren.** We onderzoeken welke stimuleringsmaatregelen genomen kunnen worden die bijdragen aan circulaire doelstellingen. Denk hierbij aan het stimuleren van duurzaamheidsinitiatieven door middel van subsidies, garanties, borgstelling en/of leningen.
- **Informeren.** Als gemeente bewoners en omgevingspartijen begeleiden in – en enthousiasmeren voor – de te nemen stappen voor het realiseren van duurzaamheidsmaatregelen door ze op een heldere en onafhankelijke manier te informeren.
- **Samenwerken en partijen bij elkaar brengen.** De gemeente kan actief op zoek gaan naar samenwerkingsvormen om doelen te behalen, bijvoorbeeld met private partijen of door deelname aan projecten. Daarnaast kan de gemeente partijen die een gezamenlijk doel hebben ten aanzien van de duurzaamheidsopgaven bij elkaar brengen.

Uitgangspunt 8

Wij streven er naar om geen bovenwettelijke kaders te stellen, maar zoeken verbinding met ondernemers, inwoners en andere betrokkenen

6. Vervolg op deze nota

Deze nota van uitgangspunten biedt het college mogelijkheid om de principiële koers voor het Ambitiedocument 'Circulair en verantwoord gebruik van materiaal- en grondstoffen' vast te stellen. De uitgangspunten worden verder uitgewerkt in het Ambitiedocument, dat u in het vierde kwartaal van 2025 ter vaststelling zult ontvangen.

Wij verzoeken het college en de raad om de koers zoals beschreven in deze nota goed te keuren, zodat we de verdere uitwerking van het circulaire beleid kunnen voortzetten en implementeren.